VALMIERAS ĶĪMIĶIS

VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRAS RŪPNICAS IZDEVUMS

Iznāk kopš 1979. gada 25. oktobra | CETURTDIEN, 1990. gada 1. februārī | Nr. 5 (526) Cena 1 kap.

Intervija ar galveno inženieri

RAŽOŠANAI UN EKOLOĢIJAI

RŪPNĪCAS tehniskā padome galvenā inženiera vadībā, piedaloties cehu priekšniekiem un speciālistiem, detalizēti un lietišķā atmosfērā apsprieda visus tehniskos pasākumus, kas katrā cehā jāveic gan darba ražīguma celšanai, gan darba apstākļu un ekoloģiskās situācijas uzlabošanai, gan jaunās tehnikas apguvei un jaunu izstrādājumu ieviešanai. Tika runāts arī par nepieciešamajiem zinātniskās pētniecības darbiem atsevišķu pasākumu nodrošināšanai, kā arī par kapitālajiem un tekošajiem remontiem. Bija jāapzinās, kas katrā cehā ir jāveic, tika sastādīti detalizēti pasākumu plāni.

Sodien sākam publicēt interviju ciklu ar rūpnīcas galveno inženieri **Andri Brutānu** par iepriekš minētajiem jautājumiem.

— Šis darbs tika veikts kopīgi ar cehu pārstāvjiem, lai apzinātu visus pasākumus, to apjomus, izmaksas un materiāli tehniskās apgādes problēmas. Skaidrojām mūsu iespējas — ko varam veikt šogad, kas jāatliek un jāsadala lielākam laika periodam. Agrāk, kad nebija kopējā pasākumu plāna, nebija arī konsekventas pieejas šo problēmu risināšanā, jo visi viena vai otra ceha organizatoriski tehniskie pasākumi jāsaskaņo ar visas rūpnīcas kopīgajām interesēm. Vajadzību un vēlmju ir ļoti daudz, bet visam tam ir nepieciešami finansiāli, materiāli, darbaspēka resursi. Mums jāapzinās arī tas, kā jādarbojas situācijā, kad līdzekļi ir stipri ierobežoti. Mēs varam rēķināties tikai ar ražošanas attīstības fondu, kurā ir ļoti maz naudas (samērojot ar rūpnīcas konkrētajām vajadzībām), kapitālo remontu fondu, kā arī produkcijas pašizmaksas pazeminināšanā iegūtajiem līdzekļiem, ko varam izlietot tekošajiem remontiem. Vēl jāņem vērā arī tas apstāklis, ka ekspluatācijas vajadzībām materiāli tehniskie resursi tiek iedalīti ļoti ierobežoti. Tāpēc, sastādot plānus, paredzot vienu vai otru pasākumu, bija jārīkojas pārdomāti, prioritāti piešķirot vissvarīgākajiem pasākumiem. Reizē jāapzinās, ka laika gaitā, vienalga, būs jāienes korekcijas, jo aktualitātes ražošanā mainās, ka būsim ļoti atkarīgi no trim vaļiem šo problēmu pozitīvam iznākumam — finansēm, materiālās apgādes un izpildītājiem.

— Stāstījumu par konkrētiem pasākumiem sāksit tehnoloģiskā secībā?

— Jā. Sākšu ar darbiem, kas saistīti ar stikla kausēšanas cehu. Kādi te ir svarīgākie pasākumi? Apjomīgākie ir pasākumi, kas saistīti ar ražošanai nepieciešamo izejvielu izkraušanas mehanizāciju, kā arī tālāku to mehanizētu iekraušanu ceha noliktavā. Vispirms mēnešu mālzemes vagonu izkraušanas iecirkņa būvi. Līdz šim mālzemi mums piegādāja maisos, bet perspektīvā to transportēs vaļēju «hopera» tipa vagonos. Darbi ir iesākti. Zem dzelzceļa izbūvēts pieņemšanas — sūkņu mezgla bunkurs, taču priekšā vēl liels darbu apjoms: jābūvē dzelzsbetona tilpnes, jāveido pneimotransporta sistēma un tā tālāk. Darbs jāpabeidz 1991. gadā. Rezultātā uzlabosies darba apstākļi, samazināsies dzelzceļa vagonu dīkstāves. Otrkārt, jāmehanizē dolomīta iekraušana ceha noliktavā, daļēji analoģiski esošajai kaļķakmens iekraušanai. To uzsāksim pirmajā ceturksnī. Vēl jārekonstruē smilšu vagonu izkraušanas mezgls, līdz ar to palielināsies mezgla darbības drošums un ražīgums. Arī šie darbi jāsāk pirmajā ceturksnī. Līdztekus minētajiem pasākumiem strādāsim pie dzelzceļa atzara un estakādes būves dolomīta un kaļķakmens izkraušanai no vagoniem. Projekts saskaņots ar Baltijas dzelzceļu, un tajā ietvertas dzelzceļa papildprasības par divu veidu signalizācijas izveidošanu uz apbraucamā ceļa.

Ne mazāk nozīmīgi ir virkne citu darbu šī ceha sastādīšanas nodaļā. Jāveic vecās kompresoru telpas pārbūve kušņu špata noliktavai un darbnīcām. Sobrīd tiek rekonstruēts sārma stikla šihtas iecirknis, kā rezultātā tiks uzlaboti darba apstākļi, mehanizējot transporta operācijas un uzlabojot gaisi vidi. Domājot par ekoloģiju, tiek montēti filtri un papildinātas šihtas un izejvielu putekļu savākšanas sistēmas.

Ir noslēgti līgumi ar Latvijas Valsts universitāti par zinātniski pētnieciskiem darbiem borskābes aizvietošanai stikla šihtā ar kalcija heksaboratu, jo borskābe ir deficīts materiāls un stikla kausēšanas procesā — gaistošs un aizplūst dūmenī. Ar Rīgas Politehnisko institūtu noslēgts līdzīgs līgums par arsēna un fluora izslēgšanu no stikla sastāva, aizvietojot šīs vielas ar citām. Tas palīdzēs ievērojami uzlabot ekoloģisko situāciju.

Sastādīšanas nodaļā vēl būtu jāizstrādā arī projekts un jārekonstruē šihtas sastādīšanas līnijas automātika. So darbu paredzēts veikt ar kooperativa spēkiem.

Kas attiecas uz stikla kausēšanu, jānosauc vairāki lielākie pasākumi, piemēram, 4. vannas krāsns remonts; ceha jumta vēdlogu rekonstrukcija; ventilācijas rekonstrukcija 2. nodaļā; lodīšu transporta sistēmas pārbūve. Jāasfaltē ceļi un laukumi kausēšanas 2. nodaļas un šihtas sagatavošanas iecirkņa rajonā.

Jāuzstāda enerģonesēju, ūdens, tvaika, gaisa patēriņa uzskaites aparatūra. Tāpat jāiekārto fīderu transformatoru dzesēšanas līnija, jāatjauno karnīzes visās nodaļās, ugunsdzēšības signalizācija sadzīves telpās.

Patreiz notiek eksperimentālie darbi pie stikla lodīšu atkvelināšanas, kā rezultātā jāpaaugstinās lodīšu izstrādes īpašībām 2. cehā. Kad šis eksperiments tiks pabeigts, būs jārekonstruē lodīšu transporta sistēma uz atdzesēšanas bunkuriem. Ceha personālam jāgatavojas perspektīvā pārejai vannas krāšņu apkurei ar gāzi, šogad domājot par komplektāciju šim pasākumam.

Un vēl — par vienu no svarīgākajiem pasākumiem, ko paredzēts veikt 1. cehā. Ir uzsākti projektēšanas darbi stikla šķiedras izstrādes vienstadijas krāsnij, ko būvēs trešās vannas krāsns vietā. Projektēšanas darbus veic vairākas projektēšanas organizācijas. Projektiem pilnībā jābūt gataviem 1991. gadā, bet celtniecību paredzēts uzsākt 1992. gadā. Kad šos darbus pabeigs, stikla lodīšu ražošana samazināsies, tiks gandrīz pārtraukta to piegāde citām rūpnīcām. Nav taču izdevīgi no tālienes vest smiltis un citas izejvielas uz Valmieru, kausēt stiklu un lodītes nosūtīt atpakaļ. Iegūsim elektroenerģijas patēriņa samazinājumu — līdz 15 procentiem, darbaspēka ekonomiju — līdz 25 procentiem, būs ekoloģiski tīrāka ražotne, jo no šīs vienstadijas krāsns atmosfērā vairs neieplūdīs arsēns un fluors, ievērojami samazināsies borskābes savienojumu izmetums gaisā.

Tiktāl par stikla kausēšanas cehu un tajā veicamajiem darbiem. Nākamreiz — par iecerēm nepārtrauktas stikla šķiedras ražošanas cehā.

Ar **ANDRI BRUTĀNU** sarunājās
HERMANIS HERCBERGS

Maksas pakalpojumi: paveiktais un problēmas

Pēdējos gados maksas pakalpojumi kļuvuši par svarīgu rādītāju, rūpnīcas finansiālo un saimniecisko darbību vērtējot. Maksas pakalpojumi palīdz cilvēkiem atrisināt dažādas sadzīves problēmas, kultūras prasības, iegādāties vienu vai otru izstrādājumu.

Mūsu rūpnīcai aizvadītajā gadā bija paredzēts sniegt strādājošiem un citiem pilsētas iedzīvotājiem maksas pakalpojumus par 290 tūkstošiem rubļu. Viegli jau nebija, taču uzdevums pārsniegts par 6 tūkstošiem rubļu. Plāna izpildi apgrūtināja fakts, ka bija samazinājušies ienākumi no īres maksas sakarā ar vairāku rūpnīcai piederošo māju nodošanu dzīvokļu saimniecības pārvaldei. Tāpat samazinājušies ienākumi no bērnudārziem, jo mātēm tika piešķirti vairāki jauni atvieglinājumi, pagarināts atvaļinājuma laiks mazo bērnu audzināšanai. Tāpēc bija jāmeklē jauni maksas pakalpojumu veidi. Te lieti noderēja rūpnīcas jaunā veikala atvēršana. Te uzņēmumā strādājošiem un arī citiem Valmieras iedzīvotājiem realizē dažādus nekondīcijas izstrādājumus, materiālus (tā dēvētos «nelikvidus») un citas preces. Dažu mēnešu laikā veikals devis uzņēmumam 80 tūkstošus rubļu, kas arī ieskaitīti maksas pakalpojumu plāna izpildē. Savu ieguldījumu devis arī videosalons, kas darbojas kopmītnēs — ik mēnesi ap 400 rubļu. Ļoti labi darbojas kooperatīvs «Rūķis», kura speciālisti sniedz pakalpojumus televīzijas aparatūru un pulksteņu remontam. Atsaucību iedzīvotājos gūst arī apģērbu piegriešanas punkts, kas uz kooperativajiem pamatiem darbojas pie 6. ceha.

Analizējot plāna izpildi pa cehiem, redzams, ka vislielākie ienākumi ir 12. cehā par transporta un kooperatīva «Silikāts» pakalpojumiem — 33,1 tūkstotis rubļu. 11 tūkstošus rubļu maksas pakalpojumu plāna izpildē devis remontu un celtniecības iecirknis par izgatavotajām mēbelēm un citiem izstrādājumiem no koka. 17. cehs kopā ar kooperatīvu «Meistars» maksas pakalpojumu kontā devis 3,7 tūkstošus rubļu. 1. un 13. cehs maksas pakalpojumu plānam devuši vairāk nekā 8 tūkstošus rubļu katrs, bet 7. cehs — 2,4 tūkstošus rubļu. Vairāk ienākumu varētu būt no sporta un atpūtas bāzēm.

Šogad maksas pakalpojumu plāns ir lielāks — 310 tūkstoši rubļu. Tā izpildi atkal apgrūtinās tas apstāklis, ka vēl vairākas rūpnīcas dzīvojamās mājas tiks nodotas dzīvokļu saimniecības pārvaldei. Patlaban rūpnīcas vadība un speciālisti apsver vairākus jaunus variantus maksas pakalpojumu apjoma un veidu papiašināšanai. Pagaidām tie ir tikai projekti un ieceres, tāpēc konkrēti runāt par jauniem veidiem vēl ir pāragri. Paredzēts paplašināt rūpnīcas veikalā pārdodamo preču sortimentu un apjomu, ieviest vairākus citus jauninājumus, iesaistot arī kooperatīvus.

— Mēs būsim ļoti pateicīgi ikvienam rūpnīcā strādājošajam, — uzsver direktora palīgs kadru un sadzīves jautājumos **Vilnis Miodle**, — kas dos savas idejas un ierosinājumus, priekšlikumus par jauniem, mums visiem nepieciešamiem maksas pakalpojumu veidiem. Sevišķi vērtīgi būtu tādi pakalpojumi, kas palīdzēs vieglāk risināt dažādus sadzīves jautājumus.

Nebūtu, piemēram, slikti, ja pie rūpnīcas darbotos kurpnieku darbnīca, kas veiktu ātros remontus. Vai arī organizēt apģērbu ātro remontu, jo sadzīves pakalpojumu kombināta specializētā dabnīca Ļeņina ielā mūždien ir pārslogota. Variantu ir daudz, iespēju arī, tāpēc jāpadomā visiem kopīgi.

HERMANIS HERCBERGS

Būs jauni darba apģērbi

Mūsu rūpnīcā pabeigta individuālās aizsardzības līdzekļu eksperimentālās partijas izmēģinājumi. Speciāla komisija, kurā mūsu uzņēmumu pārstāvēja direktora vietnieks komercjautājumos **Aldis Rudzītis**, darba aizsardzības un drošības tehnikas daļas priekšniece **Rota Lūsiņa**, un kurā bija arī nozares institūta un darba apģērbu modeļu nama pārstāvji, iepazinās ar specapģērbu (uzvalku, virsvalku, bikšu, krekla) paraugpartiju. Sie tērpi paredzēti strādnieku aizsardzībai no stikla putekļiem.

1989. gada maijā izmēģināšanai elektrokrāšņu operatoriem, spolētājām, meistaru palīgiem, audējām un spoļu tīritājām tika izsniegti 14 specapģērbu izstrādājumi. Šie tērpi izgatavoti Maskavas darba tērpu modeļu namā no lavsāna un kokvilnas audumiem, kas izstrādāti pēc nozares institūta (Severodoņeckā) tehniskajiem noteikumiem.

Pārbaudes un strādnieku aptaujas rezultātā noskaidrots, ka pēc astoņu mēnešu ekspluatācijas uzvalkiem, virsvalkiem ir apmierinošs ārējais izskats, mehānisku bojājumu nav, audumu stāvoklis ir normas robežās. Uzvalki, kas izmēģinājumiem tika izsniegti elektrokrāšņu spolēšanas nodaļas un aušanas ceha meistaru palīgiem, atbilst darba apstākļu pamatprasībām pēc savām aizsargīpašībām un higiēniskajiem noteikumiem. Atsevišķas specapģērbu detaļas 2. ceha operatoriem un 4. ceha audējām vēl jāpapildina atbilstoši higiēniskajām prasībām.

Specapģērbu otrā partija (13 izstrādājumi) 1989. gada jūlijā izsniegta nepārtrauktas stikla šķiedras ieguves operatoriem.

Pamatojoties uz izmēģinājumu rezultātiem, komisija nolēma organizēt to specapģērbu rūpniecisko pārbaudi, kas izgatavoti, ievērojot izteiktās piezīmes.

ILGA, Tu taču nenoliegsi, ka Tava sūtība ir medicīna. Gandrīz 18 darba gadi vecajā, mīļajā slimnīcā tepat mūsu pilsētas centrā. Pēdējos 12 gadus Tu esi operatore 2. cehā, brīvajā laikā strādā rūpnīcas poliklīnikā. Prātam un acij ir nesavienojami šie divi darbi: redzēt Tevi pie ugunīgajām elektrokrāsnīm un pēc tam — baltajā mašīnas tērpā. Daudzi Tevi nepazīst tur, poliklīnikā. Tā ir Tava uzticība pašai sev. Tā esi Tu un Tava īstā profesija — medicīnas mašīna.

Janvāra pēdējā dienā ir Tava dzimšanas diena. Tā ir diena, kad Tu ienāci rūpnīcas lielajā kolektīvā 1978. gadā. Tā reizē ir visu mūsu ieguves diena. Sogad 31. janvārī Tu atkal strādāji, tinot, attinot stikla diega pavedienus.

Tev, dzimušai Pūķa gadā, šis, baltā Zirga gads, ir radīts, lai gūtu panākumus. Nepalaid garām! Labāk gan paliec, kas esi! Dzīves kamolā satīts gadu pavediens.

Mēs, visi tie, kam Tu neesi liegusi savu padomu, visi tie, pie kuru gultām Tu gan aicināta, gan reizēm arī neaicināta esi stāvējusi nestundā, likdamā atkāpties sāpei, sveicam Tevi jubilejā. Lai nekad nepietrūkst gaismas Tavai dvēselei!

Darbabiedri

Attēlā: nepārtrauktas stikla šķiedras ražošanas ceha operatore un rūpnīcas poliklīnikas mašīna ILGA ZAĶE. Ziemā par vasaru domājot.

GAIDĀM JŪSU ATBILDES!

Patlaban arodbiedrību vadība pēta, kā tiek sadalītas un izsniegtas uzturzīmes ārstēšanai sanatorijās un kūrvietās, atpūtas namos un pansionātos, kā arī diētiskajai ēdināšanai.

Sakarā ar to publicējam anketas jautājumus, atbildes uz kuriem palīdzēs pilnveidot un uzlabot arodbiedrību darbu šajā virzienā. Uz visiem 10 jautājumiem lūdzam atbildēt **«jā»** vai **«nē»**. Atbildes rakstiskā veidā lūdzam iesniegt rūpnīcas arodbiedrības komitejai personiski vai arī iemest caurlaides telpās izvietotajā arodkomitejas vēstuļu kastītē.

1. Vai arodbiedrības organizācijā, jūsuprāt, noris procesi, kas veicinātu ārstēšanas sanatorijās un kūrvietās, kā arī atpūtas organizācijas uzlabošanu, sociālā taisnīguma principu, atklātuma un kolēģialitātes ievērošanu, risinot jautājumus par sanatoriju, pansionātu un atpūtas namu uzturzīmju sadalīšanu un izsniegšanu, kā arī diētiskajai ēdināšanai?

2. Vai 1989. gadā notikušas izmaiņas uzturzīmju sadalīšanā un izsniegšanā? Vai ir uzlabojums?

3. Vai jums ir zināmi pastāvošie noteikumi un kārtība uzturzīmju sadalē un izsniegšanā uz ārstniecīskajām iestādēm?

4. Vai jūs esat informēti par notikušajām izmaiņām uzturzīmju sadalē un izsniegšanā, darba kolektīvu, arodkomiteju, sociālās apdrošināšanas komisiju tiesību paplašināšanu šajos jautājumos?

5. Vai arodkomiteja, cehu komitejas pēta strādājošo vajadzības pēc uzturzīmēm, tai skaitā arī ģimenēm?

6. Vai tiek ievērota rindas kārtība, nosakot kandidatūras uzturzīmju saņemšanai?

7. Vai ārstējošā ārsta slēdziens par nepieciešamību ārstēties ir izšķirošs, pieņemot lēmumu par uzturzīmju izsniegšanu, ja visi pārējie apstākļi ir vienādi?

8. Vai saņemat informāciju par arodorganizācijas rīcībā esošajām uzturzīmēm?

9. Vai, jūsuprāt, tiek ievērots sociālā taisnīguma princips, sadalot un izsniedzot uzturzīmes?

10. Kāda iemesla dēļ cilvēki atsakās no uzturzīmēm (kursa zīmēm):
— slikta ārstēšana;
— slikta ēdināšana;
— sanatorijas vai pansionāta slikta iekārtojiba;
— attālums no dzīves un darba vietas;
— uzturzīmes un atvaļinājuma termiņa nesakritība;
— neapmierina uzturzīmes cena;
— grūtības bilešu iegādē ceļam uz sanatoriju un atpakaļ.

11. Jūsu priekšlikumi darba uzlabošanai uzņēmumā uzturzīmju sadales un izsniegšanas jautājumos.

Atbildes lūdzam iesniegt līdz 10. februārim. Jau iepriekš pateicamies par jūsu atsaucību!

Arodbiedrības rūpnīcas komiteja

Noturēt labestības pārsvaru

Kāpēc mēs nolēmām publicēt šo kāda LTF rūpnīcas nodaļas valdes locekļa atnesto materiālu? Tas tika iesniegts vissavienības koncerna «Sojuzstekloplastik» sakarā ar domu, lai visi, kuri balsoja par iestāšanos, to izlasītu un pēc tam vēlreiz pārdomātu.

Tieši tāpēc, ka katram pašam jāsistematizē savu uzskatu kopums, piedāvājam PĒTERA LAZDAS uzrakstīto. Un aicinām to attiecināt ne tikai uz pārdomām par koncernu. Pret dažu problēmu traktējumu redakcijai ir iebildumi.

Ar drūmu nopietnību ieskatīšos nopietna cinītāja par sociālā taisnīguma dzīves drāmas aizkulisēs.

Sabiedrībā nekad visi nebūs labi un nekad visiem nebūs vienādi labi. Būs apmēram uz pusēm — vienīem labi, otriem slikti. Līdzsvara likums. Raditājs pilnīgi neapšaubāmi gādājis par līdzsvara fenomenu, un nemaz viņš nav vēlējies ļaunuma izskaušanas iespēju, vispārējas laimības sasniegšanu uz Zemes. Mēs visi atrodamies īpaši raditā sistēmā. Mums nav ļauts zināt ne dzīvības, ne dvēseles būtības noslēpumu. Mēs varam tikai pieņemt, ka mūsu dzīve uz Zemes ir mūsu dvēseļu šķīstīšanās vieta grūtibās kā soda nometnē par nodarījumiem kādreiz kaut kur Tur. Un arī Tur ir jābūt labā un ļaunā līdzsvara fenomenam. **No tā, cik mūsos ir labestības šeit uz Zemes un no tā, cik lielā mērā mēs kļūstam humānāki, atkarīgs labā pārsvars pār ļauno uz līdzsvara robežas visas Dabas sistēmā.** Mēs tātad esam lielas sistēmas — Visuma sastāvdaļa, un **mēs kopumā esam atbildīgi par labā aizstāvību vispār un visur.**

Saprotot neizbēgami nolemto ļaunā klātbūtni, mums šis klātbūtnes apmēri jāmēģina mazināt ar visiem iespējamiem līdzekļiem — gan pašiem ļaunu nedarot, gan mēģinot radīt apstākļus labā klātesamības iespējai. Cik lielā mērā tas izdodas? Jā, te nu jāsaka rūgti vārdi tiem, kuriem pat šeit teiktais palīks nesaprasts. Tātad. Pēc šī paša sociālo faktoru līdzsvara likuma **ir liela daļa ļaužu, kas niecina taisnīguma cinītājus, paši gan neko pret sociālo ļaunumu īpaši nedarīdami. Tieši šo malā stāvētāju un niecinātāju vainas dēļ taisnīguma cinītāji nevar gūt būtiskus panākumus.**

Bet **Raditājs šādus ļaudis ir īpaši gādājis, lai viņi BREMZĒTU labklājības sasniegšanu.** Tā vietā, lai Cilvēkus, kas cinās par taisnīgumu, atbalstītu, šie ļaudis toņ neciešīgi nozākā un noniecina. Klāt vēl nāk skaudība, nenovīdība, naids, ļaundarbība. Tāds cinītājs par taisnīgumu tad nu jūtas mazs un melns šo visgudro niecinātāju vidū. Viņš staigā nomākts un pazemots. Un tomēr viņš dara to grūto ilgstošo darbu no rīta līdz vēlai naktij, atrauj laiku ģimenei, atdod sabiedrībai, pats sevi un savu ģimeni pakļaudams nabadzībai. Aug parādi, paliek neremontēts dzīvoklis, nebūvēta māja, neiegādāts auto, nelasīta grāmata, pietrūkst laika savējo apmīļot... Drūmi. Kāds man ir sacijis: «Bet tu taču pats to ciņu gribi, tātad tas tev sagādā prieku!» Un es esmu viņam atbildējis: **«Pienākums ir atbildības sajūta. Ja kāds nesajūt, ka viņš ir sabiedrībai parādā, viņš vēl savu dvēseli nevar izglābt,** viņš vēl nav pelnījis sevi cienīt. Tādu nevar cienīt arī Cilvēki. Cīņa par labo sagādā prieku tikai izpildīta pienākuma ietvaros. Kā es kopju savu slimu māti, tā es kopju slimu sabiedrību. Tikpat daudz tur tā prieka. Bet sabiedrība mums tiešām ir slima ar komunisma sērgu un šīs sērgas sekām.»

Tiem daudzajiem, kuriem paliks neskaidrs šeit teiktais, būtu **vismaz jāatturas** no nievājošās attieksmes pret viņiem nesaprotamo. Arī marksistiskā komunisma ideoloģija nievāja un nievā Dievu, noniecina to, ko nesaprot. Un kur šīs ideoloģijas vadībā ir iebraukts? Ak vai! Vismaz tātad atturēties no lēmanibas nesaprotamā priekšā gan vajadzētu.

Kāpēc šis raksts? Tas ir ar politisku mērķi modināt apziņu visiem **kopīgi celties darbam maksimāli iespējami mūsu labklājībai patstāvīgas Latvijas valsts robežās.** Tie ļaudis, kas nievā un pat nosoda Tautas frontes darbību, būtibā kopīgi ar kompartiju **bremzē** tautfrontiešu centienus, izsit no ierindas sabiedrībai ziedoties gatavus cilvēkus —šiem cilvēkiem rokas nolaižas pret netaisnību cīnīties citu vietā, to vietā, kuri tos neatbalsta ne morāli, ne materiāli. Silts kažoks nav tāpēc, lai tajā kukaiņi dzīvotu, bet gan tāpēc, lai cilvēkam silti būtu. Siltu attiecību un sapratnes vidē mēs visi jau dzīvotu savā Latvijas Republikā. Pašlaik gan diemžēl daudzi meklē to siltāko vietu kažokā un dzeļ. Viņiem tas nekas, ja kāds taisnīgais un humānais laiku tērē, lai viņu dēļ knosītos. Jā, vajadzētu, kā saka viens man pazīstams cilvēks, «apkaisīt ar dustu!», bet... Lūk, tāpēc šis raksts — nebūt kažokā, negozēties siltumā vien, bet siltumu sargāt. Tik, cik maksimāli iespējams šinī pasaulē.

PĒTERIS LAZDA,
LTF Tukuma rajona nodaļas informatīvā biletena «Vanemas Atmoda» redakcijas kolēģijas locekļis

HRONIKA

Par ilggadēju un apzinīgu darbu 2. ceha operatore **Mudīte Apsīte** apbalvota ar Goda rakstu un naudas prēmiju.

●

Par ilggadēju un nevainojamu darbu un sakarā ar 50. dzimšanas dienu AVS vadītājs **Jānis Krumholcs** apbalvots ar Goda rakstu un naudas prēmiju.

●

Par ilggadēju un nevainojamu darbu un sakarā ar 60. dzimšanas dienu inženieris konstruktors **Arvids Vazdiķis** apbalvots ar Goda rakstu un naudas prēmiju.

●

Saskaņā ar mašinbūves vissavienības zinātniski tehniskās biedrības Latvijas republikāniskās valdes lēmumu starprepublikāniskā konkursā «Par gāzes termisko pārklājumu tehnoloģijas izstrādāšanu un pielietošanu» piešķirta otrā prēmija (500 rubļu) darbam «Eksperimentālo darbu veikšana tehnoloģiskās iekārtas detaļu atjaunošanai ar plazmas uzklāšanas metodi», kura līdzautors ir rūpnīcas 17. ceha meistars **Ivars Sčukins.**

●

Saskaņā ar jaunās tehnikas plānu rūpnīcā izpildīts pasākums «Vannas krāsns Nr. 2 izstrādes daļas un fidera modernizācija, augstvērtīgu ugunsizturīgo materiālu pielietošana». Šī pasākuma rezultātā palielinājusies 2. vannas krāsns ražība, samazinājās īpatnējais kurināmā patēriņš. Gada ekonomiskais efekts sastāda 38,3 tūkstošus rubļu.

●

1989. gada 26. decembrī ekspluatācijai pieņemtas jaunas jaudas stikla šķiedras un 0,7 miljonu metru stikla audumu ražošanai gadā. Pamatojoties uz PSRS Valsts darba komitejas un VACP prezidija lēmumu par jaunu kompleksu palaišanu darbā, tiek aprēķināta prēmija 10102 rubļi. Par piedalīšanos šajā darbā prēmēts 151 mūsu rūpnīcas darbinieks.

●

Pamatojoties uz pavēli un Nolikumu par cehu sociālistisko sacensību 1989. gadā pēc darba rezultātiem 1989. gada decembrī izmaksāta prēmija 2735 rubļu apmērā no materiālās stimulēšanas fonda sekojošiem darba kolektīviem: nepārtrauktas stikla šķiedras ražošanas ceham — 2345 rubļi; tautas patēriņa preču ražošanas ceham — 155 rubļi; ķīmiskās apstrādes ceham — 100 rubļu, tehniskās kontroles daļai — 135 rubļi.

LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām dziļu līdzjūtību **Gotfrīdam Kušneram** sakarā ar mātes nāvi.

6. ceha kolektīvs

●

Izsakām dziļu līdzjūtību **Irēnai Sopei** sakarā ar mātes nāvi.

Aušanas ceha vadība

Par izdevumu atbild
H. Hercbergs

Kapitālistiskajās valstīs izmantojamie primārie plastmasu armējošie materiāli

«Vajag slēgt šķiedru un stikla audumu vietām linu palagus un galdautus aust!» — joprojām skan saukļi mūsu pilsētā. Mēs samērā daudz rakstām par to, kas rūpnīcā notiek, ko darām, kādi komercsakari veidojas ar citu valstu firmām, tomēr lēni līdz cilvēku prātiem aiziet doma, ka stikla šķiedru pielietojums pasaulē arvien pieaug, ka mūsu ražojumi ir katrā telefona aparātā, katrā televizorā.

Šajā sakarībā piedāvājam mūsu lasītājiem rakstu no žurnāla «Ķīmiskā rūpniecība ārzemēs», tās autore — A. KOPEJKINA, tulkojusi VELGA PĒTERSONE. Materiāls, ja lasīsit to uzmanīgi, jūs pārliecinās par stikla šķiedras ražošanas perspektīvām. Publicējam to vairākos turpinājumos.

Patreiz aiz mūsu zemes robežām izmantojamās plastmasu pildvielas varētu iedalīt divās lielās grupās:

1) dispersās (pulverveida) pildvielas un
2) armējošie materiāli:
a) primārie,
b) sekundārie.

Disperso pildvielu, kā arī talka, vizlas un azbesta (pēdējie trīs ietilpst sekundāro armējošo vielu apakšgrupā) ražošana un pielietošana sīkāk aprakstīta izdevumā «Ķīmiskā rūpniecība ārzemēs, 1988, Nr. 7». Šī konkrētā raksta nolūks ir atspoguļot jautājumus, kas saistīti ar primāro armējošo materiālu izmantošanu kompleksu polimērmateriālu iegūšanai.

Primāro armējošo materiālu grupu veido stikla, oglekļa, aramida, bora, keramikas, metāla un dažu citu materiālu nepārtrauktas šķiedras, kas kalpo kā pildvielas polimērmateriālos. Šie kompleksie polimērmateriāli līdz ar to iegūst augstas dažādu moduļu absolūtās vērtības, kā arī augstu mehānisko un termoizturību. So armējošo materiālu izmantošana polimēru ražošanā krietni uzlabo to fiziko-mehāniskās īpašības, taču jūtami tos padārdzina.

Laikā no 1971. līdz 1980. gadam plastmasu ražošana un primāro armējošo materiālu izmantošana ASV palielinājās par 7% gadā, bet laika periodā no 1981. līdz 1986. gadam attiecīgi 5,4% un 1,8% gadā. Primāro armējošo materiālu izmantošanas pakāpe atpaliek no plastmasu ražošanas pieauguma tempiem. Tieši šis moments tos atšķir no dispersajām pildvielām, kuru pielietojums apsteidz plastmasu ražošanas pieauguma tempus, tā laikā no 1977. līdz 1985. gadam disperso pildvielu pielietojuma pieauguma temps bija 19% gadā.

Prognozes par primāro armējošo materiālu pielietojumu nākotnē, ko 1981. gadā publicēja amerikāņu firmas Predicasts, Inc. un Business Communications Co., ir optimistiskākas: tā laikā no 1980. līdz 1995. gadam tās paredz primāro armējošo materiālu izmantošanas vidējos pieauguma tempus apmēram 8% limenī, t. sk. visprogresīvākajām šķiedrām apmēram 16% limenī. So firmu speciālisti uzskata, ka līdz 1990. gadam primāro armējošo materiālu pielietojums plastmasu ražošanā 1,4 reizes pārsniegs talka, vizlas, volastonita un azbesta pielietošanas pakāpi. Līdz ar to prognozē īpašību uzlabošanos plastmasu ekspluatācijas laikā. Vienlaicīgi paredz izmantojamo šķiedru, resp. plastmasu, cenas pazeminināšanos.

1987. gadā «Chemical Marketing Reporter» publicētā prognoze paredz, ka laikposmā no 1987. līdz 1991. gadam armējošo materiālu pielietojuma pieauguma temps būs 5,5% gadā, bet armēto plastmasu ražošanas pieauguma temps — 5,5% gadā, bet armēto plastmasu riālu augstās cenas, ko nosaka to ražošanā izmantojamās dārgās izejvielas un tehnoloģisko procesu augsta energoietilpība, ir būtisks šķērslis to pielietojuma augstiem pieauguma tempiem. Tā rezultātā saglabājas tendence primāros armējošos materiālus izmantot tikai speciāliem mērķiem.

Pasaules lielākais armējošo materiālu ražotājs un izmantotājs ir ASV. Pēdējo gadu laikā tieši ASV velta pastiprinātu uzmanību tādu progresīvu kompleksu polimērmateriālu ražošanai, kas satur armējošus materiālus ar uzlabotām īpašībām. Progresīvās armējošās šķiedras izceļas ar augstākiem izturības un cietības rādītājiem, turklāt organiskām šķiedrām piemīt mazāks blīvums. Šīs šķiedras patreiz ir ļoti dārgas, tāpēc tās lieto ļoti maz un tikai specifiskās nozarēs (aviokosmiskā, kara tehnika u. tml.), kur cenu jautājumi nav noteicošie. Firma Business Communications CO. prognozē, ka laikā no 1987. līdz 1999. gadam šo šķiedru pielietojuma pieauguma tempi vidēji būs 16,7% gadā.

Minētajā laikposmā progresīvās šķiedras, kaut gan kļūs 2,1 reizes dārgākas, tomēr atradīs 1,7 reizes lielāku pielietošanas iespēju. Visaugstākos izmantošanas pieauguma tempus prognozē augstu moduļu polietilēna un keramiskajām šķiedrām — 26%.

Arī aramīda un oglekļa šķiedrām ir perspektīvas pielietojuma sfēras.

Rietumeiropā laikposmā no 1983. līdz 1988. gadam progresīvo armējošo šķiedru pielietojums pieaudzis 3 reizes, bet laikposmā no 1988. līdz 2010. gadam prpognozē 12-kārtīgu šo šķiedru pielietojuma pieaugumu.

Laikposmā no 1984. līdz 1988. gadam progresīvo armējošo šķiedras materiālu izmantojuma pieauguma tempi bija 24,6%, laikposmā no 1989. līdz 1991. gadam tempi samazināsies līdz apmēram 22,6%, bet laikposmā no 1992. līdz 2010. gadam atkal nedaudz palielināsies, sasniedzot 22,9% gadā.

1983. gadā no kopējā progresīvo armējošo materiālu apjoma Francijā izmantoja 47%, Anglijā — 16,7%, Rietumvācijā — 9,8%, Itālijā — 3,9%.

Prognozē, ka 2010. gadā izmantojuma attiecība šajās valstīs būs sekojoša:

Rietumvācijā — 28,8%, Francijā — 27,7%, Itālijā — 15,2%, Anglijā — 12,5%.

1983. gadā progresīvo armējošo materiālu pielietojums dominēja sekojošās nozarēs:

aviokosmiskajā tehnikā — 58,8%,
sporta un atpūtas industrijā — 25,5%,
transporta līdzekļu ražošanā — 6,9%.

Prognozē, ka 2010. gadā šī attiecība mainīsies sekojoši:

transporta līdzekļu ražošanā — 42,4%,
aviokosmiskajā tehnikā — 41,8%,
sporta un atpūtas industrijā — 9,2%.

Tabula sniedz datus par progresīvo armējošo materiālu pielietojumu tautas saimniecībā:

Pielietojuma sfēras	1983. gads	1988. gads	1991. g. (prognoze)	1994. g. (prognoze)	2010. g. (prognoze)
Aviokosmiskā tehnika	300	935	1600	2810	7550
Sporta un atpūtas indurst.	130	380	520	730	1650
Transporta līdzekļu ražošana	35	80	365	1220	7650
Citas nozares	45	140	340	510	1200
Kopā:	510	1535	2825	5270	18050

Galvenie mērķi armējošo materiālu pētniecibas laukā ir:

1) iegūt iespējami lētākus izstrādājumu veidus,
2) uzlabot to ekspluatācijas īpašības,
3) radīt maksimāli efektīgus šķiedrveida materiālus.

Nepārtraukto šķiedru un uz to bāzes iegūto komplekso polimērmateriālu izgatavošanas metožu pilnveidošana ārīdzan palētina armētās plastmasas.

(Turpmāk vēl.)

Laikraksts iznāk reizi nedēļā — ceturtdienās, latviešu un krievu valodā. Redakcijas adrese: pasta indekss 228600, Valmierā, J. Gagarina ielā 1. Tālrunis 21472 un 339.
Iespiests: Valmieras tipogrāfijā «Liesma», pasta indekss 228600, Valmierā, A. Upīša ielā 7. 0,5 uzsk. iespiedloksne, ofseta tehnika. Tiraža 800 eks.
«Валмиерский химик» («Валмиерас химикис») — издание Валмиерского завода стекловолокна, выходит один раз в неделю по четвергам, на русском и латышском язык ах. Адрес редакции: 228600, г. Валмиера, ул. Гагарина, 1. Телефоны 21472 и 339.
Отпечатано в Валмиерской типографии «Лиесма», 228600, г. Валмиера, ул. А. Упита, 7. Офсетная печать. 0,5 усл. п. л. Тираж 800 экз. На латышском языке.
P. Nr. 653